

POHJOIS-POHJANMAAN LINTUTIETEELLINEN YHDISTYS RY (PPLY)
PL 3000
90014 Oulun yliopisto

28.1.2011

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino, liikenne ja ympäristökeskus, ympäristövastuualue

Veteraanikatu 1, PL 86
90101 Oulu
kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Asia:

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen lausunto Vapo Oy:n Kivisuon turvetuotantohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Viite:

POPELY/81/07.04/2010

Aluksi

Vapo Oyn suunnitelma Kivisuon ottamisesta turvetuotantoon on monessa suhteessa käsittämätön. Se osoittaa hankevastaavan suurta piittaamattomuutta muun muassa alueen huomattavista luontoarvoista, suomalaisen suoluonnon merkittävästi heikenneestä tilasta, ilmastonmuutoksesta sekä useista kansallisista ja kansainvälisistä velvoitteista. ELY-keskuksen tulee välittömästi pysäyttää suunnitelman eteneminen. Hanketta ei tule päästää ympäristölupavaiheeseen. Kivisuo on laaja yhtenäinen ja valtaosin luonnontilainen suoalue, jolla esiintyy runsaasti uhanalaista lajistoa. YVA-selvityksen yksityiskohtaisempi kommentoiminen on periaatteessa turhaa, sillä hankkeella ei pitäisi olla mitään mahdollisuuksia toteutua. Seuraavassa Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys (jatkossa PPLY) kuitenkin esittää joitakin huomautuksia erityisesti YVA-selostuksen linnustoa ja ekosysteemivaikutuksia koskevista osista.

Yleistä arviointiselostuksesta

Selostus on pääosin hyvin kirjoitettu ja siitä käy selvästi ilmi hankkeen tarkoitus, sen vaihtoehdot ja keskeisimmät vaikutukset. Joissakin kohdissa (esim. ilmastovaikutukset) selostuksen kirjoittaja on kuitenkin valinnut tietolähteensä tilaajalle edullisella tavalla, mikä vaikeuttaa tulosten luotettavuuden arvioimista. Hyvin tehdyssä arvioinnissa hanketta tulee arvioida kaiken uusimman käytettävissä olevan tiedon avulla, vaikka se ei aina olisikaan hankevastaavan edun mukaista. Kivisuon arviointiselostuksen liitteenä on harvinaisen paljon erillisiä selvityksiä, jotka ovat osittain päällekkäisiä ja toteutettu huonolla suunnittelulla, mistä johtuen johtopäätökset jäävät tehtyyn työmäärään nähden hatariksi.

Hankkeen taustat, tavoitteet ja merkitys

Kivisuon turvetuotantohankkeen tarkoituksena on tuottaa jyrshinturvetta, joka käytettäisiin pääasiassa Oulun seudun voimalaitoksilla sähkön ja lämmön tuottamiseen. Jyrshinturpeen ohessa vähäisinä määrinä tuotettavaa ympäristöturvetta voitaisiin tuottaa myös huomattavasti pienemmin ympäristövaikutuksin, joten näin laajaa hanketta ei voi perustella ympäristöturpeen tuottamisen tarpeella. Ympäristöturpeen tuottaminen ei edes ylipäättään ole tarpeellista, sillä se voidaan korvata muilla maa-aineksilla. Ympäristö- ja palaturvetta tuotetaan vain soiden turpeen pintakerroksista, joten niillä voidaan aina perustella uusien soiden avaamista turvetuotantoon. Tämä ei kuitenkaan ole nykyinen alati uhanalaistuva suoluonnon tila huomioon ottaen mahdollista.

Hankkeen tavoitteeksi mainitaan alueellisen energiahuollon turvaaminen. Pitkällä tai edes keskipitkällä tähtäimellä alueellinen energiahuolto ei kuitenkaan voi perustua turpeen polttamiseen sen aiheuttamien valtavan ilmastohaitan, luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen ja soiden turvevarojen ehtymisen vuoksi. Turvetta ei myöskään tarvita tukipolttoaineena puuta poltettaessa. Esimerkiksi Oulun energian Toppilan voimalaitokset toimisivat täysin moitteettomasti myös ilman yhtään turvekuormaa. Kivisuolta tuotettava turve päinvastoin kilpailisi tehokkaasti uusiutuvien energianlähteiden kanssa vähentäen voimalaitosten tarvetta energiapuun ja muun uusiutuvan energian hankintaan. Kivisuon kaltaiset suuret turvetuotantohankkeet sitoisivat polttoaineen tuottajat ja käyttäjät pitkäksi aikaa ympäristön ja ilmaston kannalta kaikkein haitallisimpaan polttoaineeseen, vaikka tavoitteen pitäisi olla täysin päinvastainen.

Työllisyyttä tarkasteltaessa ehkä tarkoituksellisesti ”unohdetaan” selvittää tai edes mainita mahdollisuus, että turve korvattaisiin kotimaisella uusiutuvalla energialla, sillä tällaisessa tarkastelussa turve ei pärjäisi. Siirtyminen turpeesta uusiutuvaan energiaan lisäisi työpaikkojen määrää maakunnissa merkittävästi.

Kivisuon luonnontilaisuus

Kivisuo on pääosin luonnontilainen (80 % ojittamaton) ja ojitetuiltaankin osilta helposti ennallistettavissa oleva monipuolinen ja valtakunnallisesti arvokas suokokonaisuus. Pelkästään tällä perusteella tulee olla selvää, että esitetyistä hankevaihtoehdoista nollavaihtoehto on ainoa toteuttamiskelpoinen.

Tarkastelualueen rajaus

Arvioinnin tarkastelualue on rajattu liian suppeaksi. Esimerkiksi kasvillisuus- ja linnustaselvitysten kattamat alueet on rajattu pitkälti Vapon hallinnassa olevan alueen mukaan siten, että suunniteltujen tuotantolohkojen väliin jäävien alueiden luontoarvot on jätetty selvittämättä. Turvetuotanto kuitenkin tuhoaisi täysin koko arvokkaan suokokonaisuuden, joten selvitysalueet olisi pitänyt rajata hankkeen vaikutusalueen mukaisesti.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin

Arviointiselostuksen mukaan Oulujoen alaosan alueella turvetuotantoon on jo otettu yli 2000 hehtaaria soita. Kun samanaikaisesti suoluonto kokonaisuudessaan on voimakkaasti uhattuna ja mm. suolintujen kannat taantuvat nopeasti, pitäisi olla itsestään selvää, ettei luonnontilaisia tai ennallistamiskelpoisia soita enää voida ottaa turvetuotantoon.

Selostuksen kappaleesta, jossa käsitellään Kivisuo-hankkeen liittymistä muihin hankkeisiin (kappale 3.2), puuttuva tiedot BirdLife Suomen Suomen tärkeät lintualueet FINIBA-luokituksesta. Muualla selostuksessa FINIBA-status kuitenkin mainitaan. Status tarkoittaa, että alue on lintujen suojelun kannalta valtakunnallisesti merkittävä. Tällaisten kohteiden ottaminen turvetuotantoon pitäisi olla kaavoituksellisesti mahdotonta.

Hankkeen toteuttamisvaihtoehdot

Edellisissä kappaleissa esitetyistä seikoista johtuen ainoa toteuttamiskelpoinen selostuksessa esitetyistä vaihtoehdoista on nollavaihtoehto. Kaikkien kannalta vielä parempi vaihtoehto olisi kuitenkin koko suokokonaisuuden ennallistaminen mahdollisimman lähelle alkuperäistä luonnontilaa. Tällöin ojien tukkiminen ja puuston poisto työllistäisivät paikallisia yrittäjiä, Vapo voisi toimittaa puustosta saatavan uusiutuvan biomassan energialaitoksille, ojituksesta johtuvat vesistöpäästöt vähenisivät ja suon virkistysarvo sekä luonnon monimuotoisuus parantuisivat. Arvokkaan suokokonaisuuden ennallistaminen myös parantaisi Vapon mainetta vastuullisena yrityksenä. Tämä ennallistamisvaihtoehto tulee selvittää perusteellisesti pikimmiten.

Jostain syystä nollavaihtoehdon tarkastelussa esitetään alueella tehtävät metsäojitukset mahdollisiksi vesistökuormituksen lisääjiksi, muttei mainita mahdollisuutta suon ennallistamiseen, mikä vähentäisi myös vesistöpäästöjä. Tämä mahdollisuus menetetään täysin, jos kuntoonpano turvetuotantoa varten aloitetaan.

Uhanalaiset lajit

YVA-selostuksessa on uhanalaisten lajien lähteenä käytetty vuoden 2000 uhanalaisarviota (Rassi ym. 2001). Tämä on arviointiselostuksen valmistumisajankohta huomioon ottaen käytännössä ymmärrettävää, mutta ei kuitenkaan hyväksyttävää. Oikea toimintapa olisi ollut viivästyttää YVA-selostuksen julkaisua lokakuusta joulukuulle 2010, jolloin uuden uhanalaisarvion (Rassi ym. 2011) tulokset tulivat käyttöön. Nyt uhanalaista lajistoa koskevat päätelmät ovat merkittävilta osin vanhentuneita ja käyttökelvottomia. Esimerkiksi kartoituksissa suolla pesiviksi tulkituista linnuista uusina lajeina ovat uhanalaisten listalle päätyneet vaarantuneet hiirihaukka, pohjansirkku, keltävästäräkki ja kivitasku. Lisäksi suolla on selostuksen mukaan havaittu ainakin suokukkoja (erittäin uhanalainen) ja sinisuohaukkoja (vaarantunut), joita ei aiemmin arvioitu uhanalaisiksi.

Kasvillisuus ja luontotyypit

Kasvillisuusselvitys on tehty kattavasti ja ilmeisen perusteellisesti, mutta selvitysalue on rajattu tilaajan toimesta liian suppeaksi. Selvitetyltä alueelta löydetyt kasvit ja luontotyypit kuitenkin riittävät johtopäätösten tekemiseen kasvillisuuteen liittyvistä luontoarvoista.

Hankealueella sijaitsevan Halmelammen luonnontilan vaarantaminen on vesilailla kielletty. Tuotantoalue tulisi kuitenkin vain 75 metrin päähän lammesta, mikä johtaisi väistämättä lammen vedenpinnan laskuun ja veden laadun muutoksiin. Tämäkin seikka jo yksistään tekee vaihtoehdoista 1-4 toteuttamiskelvottomia. Uhanalaisten kasvilajien esiintymiä on jätetty hankealueen ulkopuolelle, mutta kuten selvityksissäkin todetaan, tulevat ne todennäköisesti tuhoutumaan ennemmin tai myöhemmin ympäröivän suoluonnon tuhoutuessa.

Vaikka valtakunnallisesti uhanalaisia lajeja tai luontotyyppijä ei hankealueella olekaan, ovat monipuolinen Pohjanmaan alueella uhanalainen kasvillisuus ja vaihteleva suoluonto

metsäsaarekkeineen ja alueellisesti uhanalaisine suotyypeineen kokonaisuutena ehdottomasti säilytettävä ja suojeltava. YVA-selostuksessa todetaan *”Kivisuo, Kontiosuo ja Kontiosuon länsipuolinen suoalue ovat ehjiä aapasuokokonaisuuksia, joiden edustavuutta voidaan pitää erinomaisen hyvänä.”* Suomi on kansainvälisissä sopimuksissakin sitoutunut pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen, joten alueellisesti uhanalaisia lajeja ja suotyyppejä ei voi hävittää.

Nollavaihtoehdon tarkastelussa jälleen todetaan metsäojitusten kuivattavan ympäröivää suota vähitellen ja jätetään huomiotta mahdollisuus suon ennallistamiseen ja sitä seuraavaan arvokkaan suoluonnon lisääntymiseen alueella.

Kivisuon linnustaselvitys ja hankkeen linnustovaikutukset

Hankealue on merkittävä osa Suomen tärkeisiin lintualueisiin kuuluvaa Muhoksen suot -nimistä kohdetta (FINIBA 810320). Jo tämän perusteella tiedetään, että alueella esiintyy valtakunnallisesti arvokas linnusto eikä sen luonnontilaa voi heikentää. Mitään erillisiä linnustoselvityksiä saman toteamiseksi ei siis välttämättä olisi tarvinnut tehdä. Linnustoa on kuitenkin selvitetty useaan kertaan sekä linja- että kartoituslaskentana useana vuonna. Selvityksiä leimaa huono suunnittelu ja kiireinen toteutus sekä resurssien puute.

Mikäli Kivisuon kaltaisen hyvän lintusuon linnusto aiotaan selvittää kunnolla, on siihen oikea menetelmä koko alueen kattava 3–4 laskentakerran kartoituslaskenta, jossa ensimmäinen laskentakerta on heti suon vapauduttua lumipeitteestä ja viimeinen keskikesän aikaan. Alueen laajuudesta johtuen kartoitukseen tulee osallistua useita laskijoita siten, että kullekin jää kartoitettavaa yhtä laskenta-aamua kohti enintään 2 neliökilometriä.

Erityiset tarkasti tulee laskea suon märimmät ja vaikeakulkuisimmat osat, mistä nyt tehdyissä selvityksissä on livetty pahasti kartoituksen hankaluuteen vedoten. Muun muassa tämän lausunnon allekirjoittajat ovat kuitenkin laskeneet lintuja useilla hyvin vetisillä soilla välittämättä siitä, että jalat saattavat kastua ja rämpiminen hengästyttää. Suksien avulla märästäkin rimmikosta voi kuitenkin selvitä suhteellisen helpolla.

Riekkokannan arvioinnin kannalta huonosta laskentamenetelmästä ja väärästä laskenta-ajankohdasta huolimatta Kivisuon linnustoselvityksessä on havaittu riekkvoja. Tämä viittaa siihen, että Kivisuo on myös merkittävä riekkosuo. Hankkeen riekkokantaan kohdistuvien vaikutusten selvittämiseksi Kivisuon riekkokanta tulisi selvittää talvella jälkilaskennalla kiertämällä suo vähintään kerran vähintään 2 vrk edellisen lumisateen jälkeen, jolloin jäljet ovat riittävän luotettavasti havaittavissa.

Kivisuon merkitystä lintujen kevätmuutonaikaisena levähdys ja ruokailualueena on tutkittu kolmena päivänä yhteensä vajaat 8 tuntia. Ottaen huomioon, että soiden lintujen muuttokausi kestää maaliskuun lopulta kesäkuun alkuun, voidaan todeta kevätmuutonaikaisen linnuston olevan lähes kokonaan selvittämättä. Muuttolinnustoa tulisikin havainnoida koko muuttokauden ajan vähintään kerran viikossa. Loppukevällä muutonseuranta suolla ja levähtäjälaskenta ovat luonnollisesti yhdistettävissä pesimälinnuston kartoitukseen erottelemalla pesivät ja ei-pesivät linnut.

Kivisuon kaltaisella laajalla suokokonaisuudella sopiva menetelmä levähtävän linnuston selvittämiseksi on usean pisteen pistelaskenta, jossa kussakin pisteessä tarkkaillaan lintuja riittävän pitkään, esimerkiksi tunnin ajan, jotta myös suohon maastoutuneet yksilöt tulevat todennäköisesti lasketuiksi lähtiessään liikkeelle tai pyrähdellessään ajoittain lentoon. Lintuja

kannattaa havainnoida myös pisteiden välisen siirtymän aikana, kuten muuttoselvityksessä on tehtykin. Hyvinä muuttopäivinä levähtävä linnusto vaihtuu tiheään joidenkin lintujen lähtiessä jatkamaan matkaansa ja uusien laskeutuessa suolle levähtämään ja ruokailemaan. Huonolla muuttosäällä linnut laskeutuvat levähtämään suurina parvina, joten levähtäjälaskennat tulisi osittain kohdistaa tällaisiin ”pudotuskelipäiviin”. Silloin suon merkitys levähdysalueena on tärkeimmillään.

Syysmuutolla levähtävien lintujen laskemiseen kartoituslaskenta on pistelaskentaa parempi menetelmä, sillä syksyisin levähtäviä lintuja on yleensä vähemmän, lintujen vaihtuvuus on pienempää eikä tarkkakaan kartoittaminen häiritse pesintää aloittelevia yksilöitä. Syysmuuton aikainen havainnointi on siten menetelmällisesti tehty periaatteessa oikein, mutta ajallisesti se ei ole riittävän kattava. Myös syksyllä levähtäviä lintuja tulisi havainnoida koko muuttokauden ajan ja erityisesti muuton kannalta huonolla säällä.

Linnustoraportin johtopäätöksiä Kivisuon alueen muutonaikaisesta merkityksestä linnuille ei menetelmällisten puutteiden takia voi pitää lainkaan luotettavina, poikkeuksena sulkasatoisten lintujen havainnointi, joka lienee tehty riittävän perusteellisesti. Selvityksissä esitettyyn nähden jopa päivastaisiinkin johtopäätöksiin voisi havaintojen perusteella päätyä. Esimerkiksi syysmuutontarkkailua on tehty yhdeksänä ilmeisen satunnaisena päivänä, joista kahtena on alueella havaittu levähtävä metsähanhiparvi. Paikallisen lintuharrastajan näkökulmasta Kivisuon aluetta voisi pitää merkittävänä hanhien levähdysalueena, sillä nykyään yhdenkin levähtävän hanhiparven löytäminen syksyisin on hankalaa.

Hankealueen pesimälinnustosta ei useista laskennoista huolimatta voida juuri vetää muita johtopäätöksiä kuin, että alue on pesimälinnustoltaan kansallisesti merkittävä, mikä oli tiedossa jo ennen laskentojakia. Esitettyjä suojelupiste-arvoja ja parimääriä on menetelmällisten puutteiden takia pidettävä minimiarvoina.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä on uhanalaisen ja erityisesti suojeltavan muuttohaukan vakituinen pesimäpaikka. Muuttohaukka on elinympäristönsä suhteen hyvin vaatelias ja asettuu pesimään vain alueille, joilla on runsaasti saalistusalueeksi soveltuvaa luonnontilaista runsaslinnustoista suota. On väistämätöntä, että hankevaihtoehtojen 1–4 toteutuessa tuhoutuvat 750 ha suota, veisivät tältä lajilta täysin edellytykset pesiä perinteisellä pesimäpaikallaan. Samalla muuttohaukalle elinkelpoisten reviirien määrä vähenisi yhdellä, mikä heikentäisi lajin suojelun tasoa. Hankevaihtoehdot 1–4 olisivat siis luonnonsuojelulain vastaisia.

Vaihtoehtojen arvioinnissa esitetään, että turvetuotantoalueella pesineet lintuparit voisivat löytää vaihtoehtoisia reviirejä muualta. Tämä osoittaa, ettei arviointiselostuksen kirjoittaja ymmärrä perusekologiaa: lintujen varatessa reviireitään parhaat pesimäreviirit täyttyvät ensin, jonka jälkeen loput lintuparit joutuvat pesimään huonommilla paikoilla, joissa pesinnät useimmin epäonnistuvat. Kivisuon rimpialueiden tuhoutuessa niillä pesineet linnut joutuisivat etsimään reviirejä muualta, missä kuitenkin parhaat reviirit ovat jo varattuja. Hanke siis väistämättä heikentäisi usean lajin poikastuottoa ja vähentäisi näiden kantoja hankealueella pesivän parimäärän verran, joskin pitkäikäisillä lajeilla pienellä viiveellä.

Selostuksessa esitetään myös, että linnut pystyvät hyödyntämään muuttoaikoina muita avoimia alueita, vaikka Kivisuo tuhoitaisiinkin. On toki totta, että levähtävät linnut löytävät helposti vaihtoehtoisia alueita eikä yhden alueen tuhoutumisen suoraa vaikutusta ole helppo havaita. Kuitenkin levähdysalueiden huonontuessa riittävästi lintujen kunto niiden saapuessa pesimäalueille heikkenee, mikä huonontaa pesimätulosta. On tärkeää, että häiriön sattuessa yhdellä levähdysalueella, linnut voivat siirtyä turvallisen matkan päähän vaihtoehtoiselle alueella

jatkamaan ruokailua ja lepäämistä muuttomatkan jatkamista varten. Voi myös olla tilanteita, joissa lumi- vesi- tai ravintotilanne vaihtelee eri levähdysalueiden välillä, jolloin on sitä parempi, mitä useammasta alueesta linnut voivat levähdys ja ruokailupaikkansa valita.

Perhoset

Kivisuon perhoslajistoa ei ole erikseen selvitetty, mutta lintulaskentojen yhteydessä siellä on havaittu uuden uhanalaisuusluokituksen (Rassi ym. 2010) mukaan silmälläpidettävä suokirjosiipi. Lisäksi Luonnontieteellisen keskusmuseon Hatikka-järjestelmästä löytyy havainto muurainhopeatäplästä:

Muurainhopeatäplä (NT), (*Boloria freija*)
7.6.2008 2 GRI:7189510:3467995 Kivisuo, Utajärvi
Tapio Kallojärvi

Myös muurainhopeatäplä on uuden uhanalaisuusluokituksen mukaan silmälläpidettävä laji. Kivisuon alueen suokokonaisuus on siten myös harvinaisten perhosten ja todennäköisesti monien muidenkin hyönteisten elinympäristöä. Hankkeen vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ovat edelleen valtaosin selvittämättä.

Sosiaaliset vaikutukset

Kivisuolla olisi potentiaalia vaatimaan luontomatkailuun. Esimerkiksi lintumatkailu voisi olla erinomaisen hyvä tapa hyödyntää kohtuullisen matkan päässä Oulusta sijaitsevaa Kivisuota. Työllisyyden ja alueen vetovoiman kannalta parasta olisikin toteuttaa arviointiselostuksen 0-vaihtoehdon tarkastelussa esitetty: *”Käyttämätöntä matkailupotentiaalia voidaan hyödyntää luomalla uutta yritystoimintaa, joka rakentuu erämaisen suoluonnon pohjalle.”* Luontomatkailu ja luonnon marjat, sienet ja riista voisivat työllistää paikallisia yrittäjiä vuosikymmeniksi eteenpäin, kun taas turvetuotannossa suo työpaikkoineen häviää viimeistään 30 vuodessa eikä palaudu koskaan ennalleen.

PPLY haluaa myös korostaa paikallisten asukkaiden näkemystä hankkeen tarpeellisuudesta ja haittavaikutuksista. Paikalliset usein tuntevat asuinalueensa lähiseudun hyvin, joten on merkittävää, että heistä suuri enemmistö pitävää hanketta tarpeettomana ja sen ympäristövaikutuksia kielteisinä.

Vaikutukset ilmastoon

Ilmastovaikutusten tarkastelu on rajattu vain tuotantoalueelta vapautuviin ja sinne sitoutuviin kaasuihin. Suot ovat kuitenkin Suomen luonnossa tärkein pysyvä hiilivarasto ja luonnon hiilivarastot ovat ilmastomuutoksen kannalta keskeisiä, joten olisi välttämätöntä tarkastella myös muutoksia suon hiilivarastossa vaihtoehdoissa, joissa 1) suo jätetään nykytilaan, 2) suo ennallistetaan ja 3) suo otetaan turvetuotantoon. Tämä on selostuksessa vakava puute, joka pitää ehdottomasti korjata.

Taulukossa 36. on luonnontilaisen rämeen hiilidioksidipäästöiksi esitetty $55\text{g}/\text{m}^2/\text{a}$, kun sama lukema luonnontilaiselle nevalle on miinusmerkkinen. Rämeellä turve kuitenkin kasvaa ja hiiltä sitoutuu samalla tavoin kuin nevalle, joten herää kysymys, mistä ihmeestä tämä lukema on peräisin. Saman taulukon vuotuisessa hiilidioksidiekvivalenttien laskemisessa ei ole huomioitu luonnontilaisilta soilta vapautuvan metaanin lyhyttä elinikää (10 vuotta) ilmakehässä, mikä saa luonnontilaisten soiden tuottamat päästöt näyttämään liian suurilta. Tässä muutoinkin sekavassa

taulukossa viittaukset lähteisiin on merkitty tähdillä, joilla ei kuitenkaan ole yksiselitteistä tulkintaa.

Kivisuolta tuotettavan turpeen ilmastovaikutusta verrataan vain kivihiileen ikään kuin turve ja kivihiili olisivat ainoat mahdolliset polttoaineet voimalaitoksissa. Todellisuudessa turve kuitenkin kilpailee eniten kotimaisen uusiutuvan energian kuten puun energiakäytön kanssa. Tarkastelussa jätetään myös kokonaan huomiotta mahdollisuus Kivisuon ennallistamiseen ja siitä syntyvän hiilinielun positiivinen ilmastovaikutus. Vaihtoehtojen tarkastelussa tuleekin huomioida vaihtoehdot, joissa 1) suo jätetään nykytilaan, 2) suon vesitalous ennallistetaan ja 3) suo otetaan turvetuotantoon.

Turpeen ja kivihiilen vertailussa esitetty 100 vuoden tarkastelujakso, jolla turve saadaan laskennallisikin kikkailuin näyttämään kivihiiltä paremmalta polttoaineelta, on aivan liian pitkä ilmastonmuutoksen pysäyttämisen kannalta. Ilmastonmuutos pitää pysäyttää seuraavien vuosikymmenien aikana, jolloin turve on selvästi kivihiiltäkin haitallisempi polttoaine. Jälkikäytön aikaisen ruokohelven ja puun viljelyn huomioiminen ilmastonvaikutuksia arvioitaessa on ylipäättään tarkoituksellista huijaamista, sillä sama ruokohelvi ja puumäärä voidaan tuottaa myös muualla kuin aikanaan paljastuvalla turvekentän pohjalla. Lienee myös tarkoituksellista lukijan harhaanjohtamista esittää metsäojitetun suon ja kivihiilen vertailua yhteydessä, jossa arvioidaan vaikutuksia 80 % luonnontilaisen suon ottamista turvetuotantoon.

Yhteenveto

PPLY:n näkemyksen mukaan YVA-selostuksessa esitetyistä vaihtoehdoista ainoastaan 0-vaihtoehto on toteuttamiskelpoinen. Suppeasta tarkastelualueesta ja luontoselvitysten menetelmällisistä puutteista huolimatta voidaan todeta Kivisuon olevan valtakunnallisesti arvokas suokokonaisuus. Arvioinnin yhteydessä tehdyt selvitykset tukevat jo useasti aiemmin (FINIBA, soidensuojelun perusohjelma) tehtyä johtopäätöstä siitä, ettei Kivisuo lainkaan sovellu turvetuotantoalueeksi, vaan se tulee lähiympäristöineen liittää yhtenäisenä kokonaisuutena läheiseen Räkäsuon Natura-alueeseen. Muuttuneiden osien luonnontilan palauttamiseksi tulisikin pikimmiten alkaa suunnitella vanhojen ojitusten tukkimista ja tarvittavaa puuston poistoa.

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry

Esa Aalto

Ari-Pekka Auvinen

puheenjohtaja

suojelutoimikunnan puheenjohtaja

Kirjallisuus

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. ja Mannerkoski, I. (toim.) 2001. Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus Helsinki. 432 s.